

PÁSZTHORY DOMONKOS BALÁZS

A CIMIC csoport, mint harctámogató elem integrálásának szükségessége a Magyar Honvédség küldetésrendszerébe

The Necessity to Integrate the CIMIC Group as a Component of Combat Support, within the Mission System of the Hungarian Army

Absztrakt

Jól felismerhető tendencia nem háborús műveletek során a kulturális tényezők jelentőségének növekedése, a társadalom reakciójának súlya egy konfliktus alakulásánál. Vizsgálatom alapföltevése, hogy a humán tér ezen felértékelődése – a hadviselés változó és egyre komplexebbé váló környezetében – a háborús műveletekben is megjelenik. Ezen gondolatmenetben igyekszem feltenni az aktuális kérdést, a CIMIC csoport mennyiben alkalmas az országvédelmi feladatokban való harctámogatásra. Munkám nem a témaválasztás egyediségével, hanem megközelítésmódjával kíván új szempontot beemelni a CIMIC alegység feladatainak és alkalmazásának témakörébe.

Abstract

It might be a clearly recognizable tendency that while conducting peacekeeping operations, the significance of cultural factors and the weight of the local society's attitude is on a rise. However, the basic assumption of this essay pursues by stating, that the growing relevancy of human environment might have the same effect on wartime operations. Following this logical deduction; my inquiry's purpose is to reveal, whether the CIMIC sub-unit of the HDF is capable of conducting such combat-support tasks.

BEVEZETÉS

A katonai antropológia az elmúlt évtized interdiszciplináris együttműködésének szülöttje. Habár tudatos alkalmazására egy évszázadra visszamenően hozhatók példák¹ (s valójában, mikor egy idegen területen mozgó katonai egység helyi lakosok segítségét vette

¹ SZTANKAI Krisztián: *A kulturális antropológia szerepe a katonai műveletekben*. Sereg Szemle: A Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokság Folyóirata VIII., Budapest, 2010. 90-96. pp.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

igénybe tájékozódás céljából, szintén a kulturális antropológia eszközrendszerét fedezhetjük fel a hadtörténelem bármely epizódjában), szervezetszerű megjelenése Irak és Afganisztán műveleti területeihez köthető.

Munkám célja a katonai antropológia és a háborús műveletek kapcsolatának áttekintő vizsgálata. Ennek konceptualizálásához kutatásom alanyaként egy CIMIC csoportot választottam, melyen keresztül annak feladatköreit igyekszem vizsgálni konvencionális fenyvegetések elhárítása során. Mivel ezen esetben az alapsokaság száma rendkívül korlátozott, értelemszerűen kvalitatív vizsgálatra törekszem.

A katonai antropológia tárgykörébe tartozó munkám – terjedelmi korlátainál is fogva – a teoretikus dedukció talaján kíván maradni. Ennek elsődleges oka, hogy az alapvetően empirikus megismeréshez kötött kulturális antropológia esetében gyakorlati tapasztalat (terepmunka) híján munkám és konklúzióm nem válhatna hitelessé, előbbivel pedig nem rendelkezem ezen tudományág területén. A nem-háborús műveletek katonai antropológiai támogatását vizsgáló elméleti munkák gazdag angol nyelvű szakirodalommal rendelkeznek, és a szakterület magyar képviselői által is vizsgáltak. Így felhasználva eddigi képzettségem nyújtotta egyedi szemléletmódom – katonai vezető szakot végzett honvédtisztként és végzős kulturális antropológus hallgatóként – elsődlegesen a *hadtudomány és antropológia háborús műveletek területén végrehajtható együttműködésének* lehetőségeit igyekszem röviden áttekinteni, ezáltal pedig a CIMIC csoport feladatrendszerét némileg új aspektusban vizsgálni.

AZ INTERDISZCIPLINÁRIS EGYÜTTMŰKÖDÉS JELLEGE

Ahhoz, hogy a vizsgált kérdést megközelítsük, először magának a kérdésfeltevésnek a logikai hátterét kell számba vennünk. Habár munkám „kutatási alanya” egy szervezetszerű CIMIC csoport (*MH CKLEMK/További szakmai csoportok*), elsődlegesen annak a katonai antropológiával közös metszetet nyújtó feladatait igyekszem vizsgálni, mivel egyedül ebben a kérdésben alkothatok alapszintű, de hiteles szakmai (tudományos) véleményt.

A civil-katonai együttműködésért felelős szakemberek alkalmazása eredendően a békeműveletek támogatására létrejött képesség. Ennek megfelelően a háborús műveletek terén való alkalmazásának elmélete utólag, a *válságreagáló küldetések során szerzett tapasztalatok alapján létrejött tudásanyag*. A létrejöttének speciális körülményei folytán első lépésként így érdemes a katonai antropológia, mint interdiszciplináris együttműködés jellegét röviden áttekinteni, hogy láthassuk, ez milyen hatással lehet a diszciplína háborús alkalmazására.

Közkeletű felfogás annak hangsúlyozása, miszerint a katonai antropológia két, egymástól igen távoli gyökerekkel bíró tudomány összefonódása. A hadtudomány multidiszciplináris jellegének köszönhetően azonban előbbinek a társadalomtudományokkal való kapcsolata nem újkeletű jelenség, gondolva olyan segédtudományokra; mint a katonai szociológia vagy a katonai etika.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

Ezzel szemben kevésbé kiemelt és definiálható tényező a két diszciplína – eltérő alapelveiből és módszertanából fakadó – „habitusában” rejlő különbség. A kulturális antropológia jellegét legfontosabb princípiumai formálják, melyek a *kulturális relativizmus*, a *holisztikus- és komparatív szemléletmód*, illetve a *résztevői megfigyelés kutatási módszere*. Ez a különbség egyrészt a katonai antropológia gyakorlati alkalmazásában jelenik meg, ahol a két diszciplína képviselői között leginkább a cél elérésének lehetséges módszereiben kerül felszínre. Másrészt pedig a kulturális antropológusok egy csoportjában olyan *etikai aggályokat* vet föl, melyek ütköznek a tudomány függetlenségéről alkotott elképzelésükkel, minek folytán sokan elvetik és ellenzik, hogy az antropológiát katonai műveletek keretében alkalmazzák.²

Az interdiszciplináris együttműködés jellegének leírásában következő kérdés lehet, hogy a katonai antropológia, mint segédtudomány kialakulása véglegesnek tekinthető-e. Erre pusztán a hadviselés folyton változó körülményei miatt is nemleges válasz adható. Magát az együttműködést is a legújabb kori háborúk átalakult jellege és komplexitása hívta életre. Egy ország/térség öt+egy biztonsági dimenziójának (*politikai/közigazgatási, katonai, gazdasági, környezeti, szociális/társadalmi és tudomány-technikai*) hatékony konfliktuskezeléséhez kizárólag a kihívásokra adott komplex válaszokkal van lehetőség.³ Ezzel párhuzamos folyamat a hadviselés környezetének átalakulása. A fizikai és klimatikus tér mellett a *humán tér felértékelődésének* lehetünk tanúi. Boldizsár Gábor ezredes megfogalmazásával élve:

[...] a konfliktus kezelés minden fázisában szükséges érteni és tudni a társadalom rezdüléseit, kell, hogy a politikai és katonai vezetés érezze a „társadalom pulzusát”. Az emberek, kiscsoportok közötti ellentétek, eltérések feltárása az első lépés a sikerhez. Az egyén és a csoport reakciói, az egyes helyzetekben magatartásai, adott válasza a múltjában gyökereznek. A múltból eredeztetett szokások, magatartások, vallási-etnikai-törzsi-családi azonosságutadatok, a közösen megélt történések, a közösségnek megfelelés, az elvárt szerinti cselekvés mind-mind a közösség sajátos jellemzője. Ezek megismerése lehetővé teszi a reakciók feltérképezését, egy-egy külső beavatkozás elfogadásának vagy elutasításának előrejelzését. [...]

A konfliktusok valós tartalmának felismeréséhez szükséges az adott térség lakosságának és cselekedeteinek megértése. Olyan adatgyűjtő, elemző, értékelő és megoldásokat felvázoló, valamint megvalósító mechanizmusra és szervezetekre van szükség, ami képes

² SZTANKAI Krisztián: *A kulturális antropológia a terror elleni háborúban*. Hadtudományi Szemle 6., Budapest, 2013. 188. p.

³ BOLDIZSÁR Gábor: *A kultúrantropológia és a jövő tisztképzése*. Hadtudományi Szemle 6., Budapest, 2013. 104. p.

előre jelezni a társadalom reakcióit és szükség esetén képes azt pozitív irányba befolyásolni is.⁴

A hadtudomány és a kulturális antropológia társulása tehát folyamatként fogható föl, melyet nem csupán jelen állapota, de iránya is jellemez. Ez a folyamat a már bevált gyakorlat szerint a társadalomtudósok felől indul – értve ezalatt, hogy mikor a modern haderők a 21. század kihívásrendszerében földeték a civil lakossággal való együttműködés és a kulturális tényezők (növekvő) fontosságát, a társadalomtudományok nagy szakértelmű és a műveleti környezet kihívásainak megfelelni képes civil képviselőit – pszichológusokat, szociológusokat és nem utolsó sorban kulturális antropológusokat – kezdték foglalkoztatni. Ennek természetes következményeként a katonai antropológia a békekikényszerítő, békefenntartó és humanitárius műveletek érdekében a *műveleti környezetben* – repeszálló mellényben és gépkarabéllyal, a közelbiztosító erők együttműködésével – *végrehajtott kulturális antropológiai terepmunkává vált*. Kérdés azonban, hogy ezzel valóban a Magyar Honvédség küldetésrendszerének teljes értékű elemévé vált-e.

A MAGYAR HONVÉDSÉG FELADATRENDSZERE

A Magyar Honvédség feladatait a honvédelemről szóló 2011. évi CXIII. törvény határozza meg, egyúttal Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiája részletezi. Habár a feladatok törvényben meghatározott sorrendje jogilag nem vonja magával egyes feladatkörök prioritását, a Magyar Honvédség kiképzési rendszerében és a Nemzeti Katonai Stratégiában is kiemelt jelentőséggel bír a törvénycikk országvédelemről szóló a) pontja.

36. § (1) A Honvédség fegyverhasználati joggal látja el a következő feladatokat:

- a) a Magyarország függetlenségének, területének, légterének, lakosságának és anyagi javainak külső támadással szembeni fegyveres védelme,
- b) a Szent Korona és a hozzá tartozó egyes jelvények őrzése és védelme,
- c) a szövetségi és nemzetközi szerződésből eredő egyéb katonai kötelezettségek – különösen a kollektív védelmi, békefenntartó és humanitárius feladatok – teljesítése,
- d) a honvédelem szempontjából fokozott védelmet igénylő létesítmények őrzése és védelme,
- e) egyes kijelölt létesítmények őrzése és védelme,
- f) részvétel a szükségállapot idején az erőszakos cselekmények elhárításában (a továbbiakban: felhasználás),
- g) talált robbanótestek tüzszerészeti mentesítése, és egyéb tüzszerészeti feladatok térítés ellenében való végrehajtása.⁵

⁴ BOLDIZSÁR Gábor: *A kultúranropológia és a jövő tisztképzése*. Hadtudományi Szemle 6., Budapest, 2013. 102. p.

⁵ 2011. évi CXIII. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

A korábbi fejezetben részletezett komplex kihívások, illetve a globalizált világ „összeszuszorodásának” folyamánként azonban az utóbbi évtized egyértelmű tendenciájaként kerültek előtérbe a törvénycikk c) pontjához sorolható válságkezelő és békétámogató műveletek.

Magyarország részvállalása ilyen műveletekben elsősorban a szövetségi kötelezettségek (NATO) alternatív formában való teljesítéséhez volt köthető, mely így a mindenkori kormányzat számára politikai előnyöket hordozott. Fontos tényező emellett a különböző feladatkörök közötti konstruktív kapcsolat tudatosítása. „Az egyes tevékenységi körökben végrehajtott műveletek egyrészt hatnak a haderő képességnövekedésére, hiszen a tapasztalatok, a megszerzett gyakorlat és a kikristályosodó elmélet lehetővé teszi, hogy a következő, hasonló típusú feladatban növekedjen a végrehajtás eredményessége. Másrészt bármely tevékenységi körben szerzett tudás hat a másik kettőre is. (országvédelem, békeművelet, katasztrófa-elhárítás – P.D.) Az erők, eszközök és az eljárási rendek tekintetében az új ismeretek pozitív hatást gyakorolnak a haderő előtt álló feladatok végrehajtásának minőségére.”⁶ Ilyen jellegű képességnövekedésként írható számon a *katonai antropológia megjelenése* a szövetséges erők műveleteiben, mely szervezetileg CIMIC csoportokként jelent meg a harctámogató erők kötelékében.

Fontos ezen a ponton kihangsúlyozni, a válságreakáló műveletek aszimmetrikus környezete és az országvédelmi feladatok konvencionális hadviselése között nem tehető egyenlőségjel. A Magyar Honvédség valamennyi szervezeti eleme, a *32. Nemzeti Honvéd Díszegységtől* kezdve az *MH 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezredig* meghatározott feladattal bír a törvénycikk kiemelt súlyú a) pontjában részletezett országvédelmi feladatok körében, mégha alaprendeltetése más küldetéshez köti is, mely nem társítható szorosan a háborús műveletekhez. Ezt követően érdemes feltennünk a kérdést, vajon a békeműveletek feltétel- és kihívásrendszerében nem régiben létrejött CIMIC csoport, mint harctámogató elem integrálása mennyiben valósult meg elméleti és gyakorlati szinten a Magyar Honvédség alaprendeltetésébe.

A CIMIC CSOPORT, MINT KONVENCIONÁLIS HARCTÁMOGATÓ ELEM

A témakörben a legmagasabb szintű szabályozóként megjelenő NATO kiadvány, az AJP-9 Civil-Katonai Együttműködési Doktrína a következőképp definiálja a CIMIC feladatát: „a NATO parancsnok és a polgári lakosság – beleértve a nemzeti és helyi hatóságokat, a nemzetközi-, nemzeti- és nem kormányzati szervezeteket és ügynökségeket – közötti együttműködés és koordináció a feladat érdekében.”⁷ A kulcsszó tehát az idézet végén

⁶ BOLDIZSÁR Gábor: *Generációs összefogás az új haderőért*. Hadtudomány: A Magyar Hadtudományi Társaság Folyóirata, 1-2. szám, Budapest, 2011. 87. p.

⁷ AJP-9 NATO Civil-Military Cooperation (CIMIC) Doctrine, 2003. I. fej. 102. p.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

található, a *feladat érdekében* végzett CIMIC tevékenység ezáltal illeszkedik a közös cél érdekében végzett katonai műveletbe. Ezen a logikai vonalon továbbhaladva válik szükségessé a konvencionális fenyegetések elhárítását és az országvédelmet gyakorlati szinten szabályozó, 2013-ban kiadott Harcshabályzat⁸ vizsgálata. A harctámogató alegységek rendeltetése fejezet alatt – a többi szakcsapathoz képest – széleskörű felvilágosítást nyerhetünk a *Civil-katonai kapcsolatokért felelős (CIMIC) alegységek rendeltetéséről*. Habár a leírás tartalmazza a CIMIC csoport hármass feladatkörét (kapcsolattartás, a haderő támogatása, a helyiek támogatása), egyértelműnek tűnhet föl az olvasó előtt, hogy itt az alapvetően más feltétel- és kihívásrendszerrel bíró *nem-háborús műveletek feladatköreinek egyszerű átvétele történt meg*.

Civil-katonai kapcsolatokért felelős (CIMIC) alegységek rendeltetése:

Megtalálja és erősíti a civil szervezetek érdekei között azokat, amelyek illeszkednek, vagy közelítenek a katonai érdekekhez, valamint kezeli azokat a konfliktusokat, amelyek a különbözőségekből fakadnak. [...] A kis létszámmal rendelkező csoport fő feladata a műveleti területen a civil környezet támogatása, civil szereplőkkel való kapcsolat kiépítése, fenntartása és a parancsnok céljának támogatása. A kapcsolattartás tárgyalások, találkozók útján valósul meg, amelynek fontos része a feladatnak megfelelő tolmács alkalmazása.⁹

Egyúttal súlyos aránytalanság fedezhető föl a CIMIC három alapvető funkciója körében, minek hatására a parancsnok támogatása a feladat végrehajtása érdekében alig jelenik meg a vizsgált szabályzatban. Sok helyen nem csupán a békeműveleti és válságreakáló feladatkörök átvételét tapasztalhatjuk, de kifejezetten az afganisztáni műveleti környezetre utaló mondatokat találhatunk egy általános harcshabályzatban.

A CIMIC tevékenység szorosan összefügg a projektek kialakításával és kivitelezésével a civil környezet számos területén, mint az oktatás (iskolák fejlesztése), az egészségügy (kórházak építése, felújítása), vagy a létfonosságú infrastruktúra (kútfúrás, ivóvíz-hálózat kiépítése). A CIMIC csoport a civilek számára meghatározott nyitvatartási idővel rendelkező létesítményben is végezheti feladatait, mely lehet mobil vagy épületben helyhez kötött.¹⁰

Ezáltal már elméleti szinten is kétségbe kerül az AJP-9 fejezet elején meghatározott princípiuma, mely által a CIMIC tevékenység illeszkedik a harctámogatás rendszerébe. A szemléletesség kedvéért és az inkonzisztencia bizonyítására a harctámogatás definíciója az érvényes Harcshabályzat szerint „mindazon tevékenységek és rendszabályok összessége, amelyek megvalósításával elérhető az ellenség váratlan szervezett a saját csapataink ellen irányuló tevékenységének megakadályozása, a saját csapatok szervezett, időben

⁸ A Magyar Honvédség Szárazföldi Haderőnemének Harcshabályzata IV. - Szakasz, raj, kezelőszemélyzet, honvéd. MH Ált/59., 2013.

⁹ A Magyar Honvédség Szárazföldi Haderőnemének Harcshabályzata IV. - Szakasz, raj, kezelőszemélyzet, honvéd. MH Ált/59., 2013. 1/24. p.

¹⁰ A Magyar Honvédség Szárazföldi Haderőnemének Harcshabályzata IV. - Szakasz, raj, kezelőszemélyzet, honvéd. MH Ált/59., 2013. 1/25. p.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

történő műveletének végrehajtása, a harc sikeres megvívásához szükséges feltételek megteremtése, valamint az ellenség csapatainkra mért csapásai hatékonyságának csökkentése.”¹¹

A CIMIC HARCTÁMOGATÁS GYAKORLATA

Az ország területi integritásának fegyveres védelme céljából, valamint bármilyen konvencionális fenyegetés elhárítására a szárazföldi haderőnem alapvető szervezeti eleme a zászlóalj harccsoport. Ez, az alegységek jelenkori technikai feltöltöttségének függvényeként alapvetően egy lövész zászlóaljra épül, mely különféle harctámogató és harc kiszolgáló-támogató alegységekkel, szakcsapatokkal kerül kiegészítésre. A CIMIC alegység ebben jelenik meg modul szervezeti elemként, az országvédelmi célok harctámogatásának céljából.

Gyakorlati szinten az MH CKLEMK szakemberei a missziós felkészítések során teszik a legnagyobb hozzájárulást a kiküldetésre szánt állomány felkészítéséhez. Részt vesznek emellett a NATO-felajánlott zászlóalj-harccsoportok honi (felkészülési) és szövetségi szintű CREVAL¹² ellenőrzésén. Ezen fölül azonban, ha számba vesszük a szárazföldi alakulatok évközi, zászlóalj szintű gyakorlatait; a legtöbb esetben nem találjuk meg a modul elemek sorában a CIMIC csoportot, szemben például a légvédelmi tűzérkekkel vagy a vegyvédelmi szakcsapatokkal. (Referencia forrása az elmúlt esztendőben a 25. KGY Ldd.-ra épülő *Tavaszi Áttörés 2014*, illetve az 5. BI Ldd./62. Lz.-ra épülő *Közös Fellépés 2014* gyakorlatok.)

Ennek oka egyrészt a CIMIC képesség speciális szerepe és a válságreakáló műveletekben betöltött kiemelt szerepe, amely miatt némileg konszenzusos alapon szorul háttérbe a hagyományos gyakorlatokon való jelenléte. A másik tényező a terepgyakorlatok során a civil környezet (humán tér) szimulálásának nehézsége, sokadlagos szempontként való megjelenése vagy hiánya. Mindezek által azonban az együttműködés alapja; a közös felkészülés csak nagyon kevés esetben jön létre.

AZ INTEGRÁCIÓ IRÁNYA

Mégis beszélhetünk azonban a CIMIC képesség országvédelmi feladatok terén való átgondolt és a harctámogatást kielégítő alkalmazásáról, mégha legjobban összefoglalva nem a hivatalos szabályzóknak, hanem egy tudományos cikkből van módunk hivatkozni rá. Alábbi a felhasznált irodalomjegyzék alapján az érvényes MH ÖHP CIMIC Doktrínán¹³ alapszik.

¹¹ uo. 7/1. p.

¹² Combat Readiness Evaluation

¹³ MH ÖHP CIMIC Doktrína. Honvédelmi Minisztérium, Honvéd Vezérkar, Hadművelési és Kiképzési Csoportfőnökség kiadványa, 2004.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

Boldizsár Gábor ezredes a Civil-katonai-rendőri-nemzetbiztonsági együttműködés című írásában a *CIMIC helye, feladata* pontban először sorra veszi a külföldi válságkezelés során szükséges célokat (infrastruktúra, humanitárius támogatás, civil adminisztráció, vészhelyzeti ellátás), majd ezt követően az írásom által vizsgált feladatokra tér át.

Háború esetén:

- Célkiválasztás: CIMIC-szempontról fontos helyszínek, tömegesen lakott területek, menekült-útvonalak, menekültmozgás, hadifogolytábor, egyéb specialitások és összegzett értékelés.
- Katonai mozgásszabadság: műveleti biztonság, magatartás, közrend-közbiztonság, civil és katonai korlátozó rendszabályok, egyéb specialitások és összegzett értékelés.
- Humanitárius ügyek: ivóvíz, élelem, higiénia, energiaellátás, sürgősségi betegellátás, elsősegély, harctér-"takarítás", emberjogi atrocitások, egyéb specialitások és összegzett értékelés.

A háború jellegéből, céljából, a küzdelem intenzitásából és veszélyeiből eredően alapvetően a harc megvívására gyakorolt civil környezeti hatások értékelése jelenik meg ebben a hármastáblázatban.¹⁴

A fenti idézet szemléletesen tárja elénk a békeműveleti és háborús harctámogatás elvei és végrehajtása közötti esszenciális különbséget, melynek a civil-katonai együttműködés terén is érvényesülnie kell. Mindez egy finom és elsőre nem szembeötlő eltérés, mely a háborús műveletek magasabb intenzitása és nyíltabb fenyegetései mellett mégis döntő jelentőségűvé válhat. A komplex biztonsági környezet és a humán tér felértékelődése miatt azonban a CIMIC harctámogatás képessége az országvédelmi feladatok terén is nagy eséllyel szükségessé válik.

A haderő alaprendeltetésére való felkészülés a békeidős kiképzés alapvető feladata. Az idézett szempontok megjelenése az országvédelem gyakorlatát szabályozó okmányokban, ezt követően pedig a kötelekkiképzés gyakorlati foglalkozásain nagyban hozzájárulhat a CIMIC csoport magasabb szintű integrálásához a Magyar Honvédség alapvető küldetésébe.

BEFEJEZÉS

Munkám során törekedtem egyrészt a vizsgált kérdés kellően szűk értelmezési keretének fenntartására, ezáltal pedig a túlzott általánosítást elkerülve az egyszerű logikai következtetések reprezentativitásának megőrzésére. Másrészt az összegző munkák átvételére alapozott, a katonai antropológiát bemutató sokadik általános, leíró munka helyett igyekez-

¹⁴ BOLDIZSÁR Gábor: *Civil-katonai-rendőri-nemzetbiztonsági együttműködés*. in: Dobák Imre (szerk.): *A nemzetbiztonság általános elmélete*. Nemzeti Közszerológiai Egyetem, Budapest, 2014. 289. p.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

tem egy egyszerű hipotézist kialakítani és végigvezetni, mely kérdés már régóta foglalkoztatott eddigi honvédségi feladataim során.

Habár igyekeztem következtetéseimet írásos forrásokra építeni, kétségtelen, hogy lövész szakaszparancsnokként a vizsgált kérdést a honvédség hierarchikus szervezetében még „alulról” és széleskörű rálátás híján van módom szemlélni, egyúttal tapasztalataim is korlátozottak. Végzős kulturális antropológus hallgatói minőségemet azonban érdemesen támogatja harcoló alegység-parancsnokként szerzett szemléletmódom.

Bármilyen minőségemben azonban munkámmal is csak megerősíteni tudom és kívánom a katonai antropológia alkalmazásának jelentőségét a változó hadviselés komplex kihívásaira adandó komplex válaszokban és a CIMIC képesség fontosságát a parancsnok eszköztárában.

Kulcsszavak: katonai antropológia, országvédelem, humán tér, hadtudomány és kulturális antropológia, harctámogatás, CIMIC csoport

Key words: military anthropology, national defense, human space, military science and cultural anthropology, combat support, cimic group

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. 2011. évi CXIII. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről
2. AJP-9 NATO Civil-Military Cooperation (CIMIC) Doctrine, 2003.
A Magyar Honvédség Szárazföldi Haderőnemének Harcscsabályzata IV. - Szakasz, raj, kezelőszemélyzet, honvéd.
3. MH Ált/59., 2013.
4. *Anthropology and Global Counterinsurgency.*(szerk.) KELLY, John D., JAUREGUI, Beatrice, MITCHELL, Sean T. and WALTON, Jeremy University of Chicago Press, ISBN: 9780226429939, 2010.
5. BOLDIZSÁR Gábor: *A komplex műveleti környezet.* in: Boldizsár Gábor, Wagner Péter (szerk.): A Magyar Honvédség befejezett szárazföldi műveletei Afganisztánban: Tapasztalatgyűjtemény. Nemzeti Közszerződési Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Budapest, 2014. 221-242. pp.
6. BOLDIZSÁR Gábor: *A kultúranropológia és a jövő tisztképzése.*Hadtudományi Szemle 6., Budapest, 2013. 101-106. pp.
7. BOLDIZSÁR Gábor: *Civil - katonai - rendőri - nemzetbiztonsági együttműködés.* in: Dobák Imre (szerk.): A nemzetbiztonság általános elmélete. Nemzeti Közszerződési Egyetem, Budapest, 2014. 273-302. pp.
8. BOLDIZSÁR Gábor: *Generációs összefogás az új haderőért.* Hadtudomány: A Magyar Hadtudományi Társaság Folyóirata, 1-2. szám, Budapest, 2011. 86-90. pp.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

9. KOLOSSA Sándor: *Katonai antropológia? Beszámoló A kulturális antropológia lehetőségei a nemzetközi műveletek támogatásában című tudományos konferenciáról.* Hadtudomány: a Magyar Hadtudományi Társaság és az MTA Hadtudományi Bizottság folyóirata, XXIII. évfolyam, 1-2. szám, Budapest, 2013. 140-147. pp.
10. MH ÖHP CIMIC Doktrína. Honvédelmi Minisztérium, Honvéd Vezérkar, Hadművelési és Kiképzési Csoportfőnökség kiadványa, 2004.
11. RUBINSTEIN, Robert A. – FOSHER, Kerry – FUJIMURA, Clementine: *Practicing Military Anthropology: Beyond Expectations and Traditional Boundaries.* Stylus Publishing LLC, ISBN: 9781565495487, 2012.
12. SZTANKAI Krisztián: *A civil-katonai együttműködés, a lélektani műveletek és a kulturális antropológia kapcsolata.* Hadtudomány (online) 22., 2012. 1-7. pp.
13. SZTANKAI Krisztián: *A kulturális antropológia a terror elleni háborúban.* Hadtudományi Szemle 6., Budapest, 2013. 187-192. pp.
14. SZTANKAI Krisztián: *A kulturális antropológia szerepe a katonai műveletekben.* Sereg Szemle: A Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokság Folyóirata VIII., Budapest, 2010. 90-96. pp.
15. SZTANKAI Krisztián: *Cultural Intelligence (IC/CULTINT): avagy a kulturális antropológia helye és szerepe a hírszerzésben.* Hadtudományi Szemle 6., Budapest, 2013. 131-137. pp.